

УІТА

ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ МІЖНАРОДНИХ АНГЛОМОВНИХ УГОД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Навчальний посібник
для студентів вищих закладів освіти

NK
Навчальний посібник

UTTU SERIES

Переклад текстів міжнародних англомовних угод українською мовою

**Три базові угоди
у галузі прав людини**

Навчальний посібник
для студентів вищих закладів освіти

Вінниця
Нова Книга
2015

*Затверджено до друку рішеннями Вченої ради Дніпропетровського університету
Альфреда Нобеля (протокол № 8 від 10 листопада 2015 р.) та Ради Всеукраїнської спілки
викладачів перекладу (протокол № 3 від 15 жовтня 2015 р.)*

Автори:

Черноватий Л. М., Ганічева Т. В., Зінукова Н. В., Демченко Д. І., Малєєва Т. Є.

Рецензенти:

С. О. Швачко, доктор філологічних наук, професор кафедри перекладу Сумського державного університету.

Н. Ф. Глушиш, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладу Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Переклад текстів міжнародних англomовних угод українською мовою: Три базові угоди у галузі прав людини : навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Черноватий Л. М., Ганічева Т. В., Зінукова Н. В., Демченко Д. І., Малєєва Т. Є. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 272 с. – (Серія: UTTU Series)

ISBN 978-966-382-580-9

ISBN 978-966-382-459-8 (серія)

Посібник побудований на автентичному матеріалі і охоплює три розділи, які за змістом відносяться до найголовніших міжнародних угод у галузі прав людини (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські й політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права), забезпечуючи засвоєння фонових знань та знайомство з найбільш вживаною термінологією. Система різноманітних вправ, побудована за шкільним принципом, наявність двомовних тематичних словників у кожному уроці, абеткового словника наприкінці посібника створюють сприятливі умови для ефективного засвоєння змісту посібника в класі і надійного самоконтролю під час роботи вдома.

Для студентів філологічних і перекладацьких відділень (факультетів) університетів і тих, що спеціалізуються у галузях міжнародного права, міжнародних відносин, суспільних наук, фахівців, які прагнуть вдосконалити власні навички та вміння перекладу суспільно-політичної літератури, а також для перекладачів.

УДК
ББК

Зміст

Передмова до серії (UTTU Series)	5
Передмова до посібника	6
Unit 1. Universal Declaration on Human Rights	
Загальна Декларація Прав Людини	9
Цикл 1	9
Цикл 2	14
Цикл 3	19
Цикл 4	25
Цикл 5	30
Цикл 6	36
Цикл 7	42
Цикл 8	48
Цикл 9	53
Цикл 10	55
Цикл 11	62
Цикл 12	64
Цикл 13	66
Цикл 14	69
Цикл 15	72
Цикл 16	72
Unit 2. International Covenant on Civil and Political Rights	
Міжнародний пакт про громадянські і політичні права.....	89
Цикл 1	89
Цикл 2	94
Цикл 3	99
Цикл 4	104
Цикл 5	109
Цикл 6	114
Цикл 7	118
Цикл 8	123
Цикл 9	128
Цикл 10	130
Цикл 11	134
Цикл 12	136
Цикл 13	137
Цикл 14	141
Цикл 15	145
Цикл 16	145

Unit 3. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права	158
Цикл 1	158
Цикл 2	163
Цикл 3	167
Цикл 4	172
Цикл 5	176
Цикл 6	180
Цикл 7	185
Цикл 8	190
Цикл 9	194
Цикл 10	196
Цикл 11	199
Цикл 12	201
Цикл 13	203
Цикл 14	206
Цикл 15	210
Цикл 16	210

Unit 4

Цикл 1	220
Цикл 2	225

Unit 1.

Universal Declaration on Human Rights

Загальна Декларація Прав Людини

Цикл 1

Підготовчі вправи

Вправа 1. Прочитайте англomовний текст у лівій колонці і дайте відповіді на такі запитання.

Якої теми стосується цей текст? До якого жанру він відноситься (художній, науково-популярний, публіцистичний, законодавчий тощо). Яка функція даного тексту (якої мети хочуть досягти його укладачі)? Для кого він призначений?

Якою мовою написаний текст (повсякденною, офіційною, емоційною, нейтральною, підвищеного стилю)? Які особливості мовних засобів, що використовуються в тексті ви помітили (незвичні граматичні звороти і конструкції, довжина і ступінь складності речень, вживання архаїчних слів і зворотів, вживання розмовних слів і зворотів)?

TEXT 1

Whereas (1) recognition (2) of the inherent dignity (3) and of the equal and inalienable rights (4) of all members of the human family is the foundation (5) of freedom, justice (6) and peace in the world (7);

Whereas disregard (8) and contempt (9) for human rights (10) have resulted in (11) barbarous acts (12) which have outraged (13) the conscience of mankind (14), and the advent (15) of a world in which human beings (16) shall (17) enjoy freedom of speech (18) and belief (19) and

ТЕКСТ 1

Беручи до уваги (1), що визнання (2) гідності, яка властива (3) всім членам людської сім'ї, і рівних та невід'ємних їхніх прав (4) є основою (5) свободи, справедливості (6) та загального миру (7);

Беручи до уваги, що нехтування (8) і зневажання (9) правами людини (10) призвели до (11) варварських актів (12), які обурюють (13) совість людства (14), і що ідею створення (15) такого світу, в якому люди (16) мають (17) насолоджуватися свободою слова

freedom from fear (20) and want (21) has been proclaimed (22) as the highest aspiration (23) of the common people (24);

Whereas it is essential (25), if man (26) is not to be compelled (27) to have recourse (28), as a last resort (29), to rebellion (30) against tyranny (31) and oppression (32), that human rights should be protected (33) by the rule of law (34)...

(18) і переконань (19) і будуть вільні від страху (20) і нужди (21), проголошено (22) як високе прагнення (23) людей (24);

Беручи до уваги, що необхідно (25), аби права людини охоронялися (33) силою закону (34) з метою забезпечення того, щоб людина (26) не була змушена (27) вдаватися (28) до повстання (30) проти тиранії (31) і гноблення (32) як до останнього засобу (29)...

Вправа 2. Робота в парах. Порівняйте оригінал тексту у лівій колонці і його переклад українською мовою праворуч. Визначте прийоми, застосовані при перекладі цього тексту і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

• Словникові відповідники: • Калькування • <i>на фонемно-графемному рівні</i> • транскодування • транскрибування: • транслітерація: • змішане транскодування: • адаптивне транскодування: • <i>на морфемному рівні</i> • <i>на рівні словосполучень</i> • <i>на рівні речень</i> • Трансформації значення • контекстуальна заміна:	• смисловий розвиток: • описовий переклад: • антонімічний переклад: • конкретизація слова: • генералізація слова: • Трансформації форми • додавання слова: • вилучення слова: • заміна частини мови • перестановка слова: • перефразування • розбивання складних речень • об'єднання речень

Вправа 3. Робота в парах. Визначте питому вагу кожного прийому при перекладі даного типу тексту. Поясніть перевагу найпоширеніших прийомів.

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовний текст. Студенту Б: Читайте вголос переклад українською мовою. Зверніть увагу на лексичні одиниці, які виділені жирним шрифтом.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Закрийте праву (українську) частину тексту 1. Спробуйте перекласти англomовні слова та словосполучення, виділені жирним шрифтом, з аркуша. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою українського тексту. Допмагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (англомовну) частину тексту 1. Спробуйте перекласти українські слова та словосполучення, виділені жирним шрифтом, з аркуша. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою англomовного тексту. Допмагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Recognition; foundation; justice; disregard; contempt; belief; want; proclaim; compel; protect; equal and inalienable rights; barbarous acts; conscience of mankind; freedom of speech; last resort; rebellion; tyranny; oppression; highest aspiration; it is essential; man; have recourse to.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Високе прагнення; вдаватися до; визнання; людина; змушувати; необхідно, щоб; рівні та невід'ємні права; варварські акти; справедливість; гноблення; охороняти; тиранія; проголошувати; нехтування; нужда; переконання; зневажання; повстання; останній засіб; совість людства; свобода слова, основа.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, вилучення, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Whereas; advent; shall; have recourse to; rule of law; result in; outrage; common people; peace in the world; human rights; human beings; freedom from fear; inherent dignity; disregard; contempt; highest aspiration.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, вилучення, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Сила закону; призвести до; вдаватися до; високе прагнення; обурювати; права людини; беручи до уваги; люди; нехтування; гідність, яка властива; загальний мир; зневажання; мають насолоджуватися; вільні від страху; створення; люди.

Вправа 6. Прослухайте текст, який прочитає викладач. В паузах перекладіть усно відповідний відрізок тексту українською мовою. Ви можете спиратися на друковану версію тексту, подану далі.

TEXT 1

Whereas recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world.

Whereas disregard and contempt for human rights have resulted in barbarous acts which have outraged the conscience of mankind, and the advent of a world in which human beings shall enjoy freedom of speech and belief and freedom from fear and want has been proclaimed as the highest aspiration of the common people,

Whereas it is essential, if man is not to be compelled to have recourse, as a last resort, to rebellion against tyranny and oppression, that human rights should be protected by the rule of law.

VOCABULARY

English — Ukrainian

<i>advent</i>	створення
<i>barbarous act</i>	варварський акт
<i>belief</i>	переконання
<i>common people</i>	звичайні (прості) люди
<i>compel</i>	змушувати
<i>conscience of mankind</i>	совість людства
<i>contempt</i>	зневажання
<i>disregard</i>	нехтування
<i>equal and inalienable rights</i>	рівні та невід'ємні права
<i>foundation</i>	основа
<i>freedom from fear</i>	свобода від страху
<i>freedom of speech</i>	свобода слова
<i>have recourse to</i>	вдаватися до
<i>highest aspiration</i>	високе прагнення
<i>human being</i>	людина; людська істота
<i>human rights</i>	права людини
<i>inherent dignity</i>	гідність, яка властива
<i>it is essential</i>	необхідно
<i>justice</i>	справедливість
<i>last resort</i>	останній засіб
<i>man</i>	людина
<i>oppression</i>	гноблення
<i>outrage</i>	обурювати
<i>peace in the world</i>	загальний мир
<i>proclaim</i>	проголошувати
<i>protect</i>	охороняти
<i>rebellion</i>	повстання
<i>recognition</i>	визнання
<i>result in</i>	привести до
<i>rule of law</i>	сила закону, верховенство закону

<i>shall</i>	мають, повинні, будуть, буде тощо
<i>tyranny</i>	тиранія
<i>want</i>	нужда
<i>whereas</i>	беручи до уваги

Ukrainian — English

беручи до уваги	<i>whereas</i>
будуть, буде тощо	<i>shall</i>
варварський акт	<i>barbarous act</i>
вдаватися до	<i>have recourse to</i>
верховенство закону	<i>rule of law</i>
визнання	<i>recognition</i>
високе прагнення	<i>highest aspiration</i>
гідність, яка властива	<i>inherent dignity</i>
гноблення	<i>oppression</i>
загальний мир	<i>peace in the world</i>
звичайні (прості) люди	<i>common people</i>
змушувати	<i>compel</i>
зневажання	<i>contempt</i>
людина	<i>man</i>
людина	<i>human being</i>
людська істота	<i>human being</i>
мати (бути повинним)	<i>shall</i>
необхідно	<i>it is essential</i>
нехтування	<i>disregard</i>
нужда	<i>want</i>
обурювати	<i>outrage</i>
основа	<i>foundation</i>
останній засіб	<i>last resort</i>
охороняти	<i>protect</i>
переконання	<i>belief</i>
повстання	<i>rebellion</i>
права людини	<i>human rights</i>
призводити до	<i>result in</i>
проголошувати	<i>proclaim</i>
рівні та невід'ємні права	<i>equal and inalienable rights</i>
свобода від страху	<i>freedom from fear</i>
свобода слова	<i>freedom of speech</i>
сила закону	<i>rule of law</i>
совість людства	<i>conscience of mankind</i>
справедливість	<i>justice</i>
створення	<i>advent</i>
тиранія	<i>tyranny</i>

Цикл 2

Підготовчі вправи

Вправа 1. Прочитайте текст українською мовою у лівій колонці і дайте відповіді на питання (див. інструкцію до вправи 1 у циклі 1)

Вправа 2. Робота в парах. Порівняйте текст у лівій колонці і його переклад англійською мовою. Визначте прийоми, застосовані при перекладі даного тексту і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

ТЕКСТ 2

Беручи до уваги, що необхідно сприяти (1) розвитку (2) дружніх відносин (3) між народами (4);

Беручи до уваги, що народи (5) Організації Об'єднаних Націй (6) підтвердили (7) в Статуті (8) свою віру (9) в основні права людини (10), в гідність і цінність людської особи (11) і в рівноправність (12) чоловіків і жінок та вирішили (13) сприяти соціальному прогресові (14) і поліпшенню умов життя (15) при більшій свободі (16);

Беручи до уваги, що держави-члени (17) зобов'язалися (18) сприяти у

ТЕКСТ 2

Whereas it is essential to promote (1) the development (2) of friendly relations (3) between nations (4);

Whereas the peoples (5) of the United Nations (6) have in the Charter (8) reaffirmed (7) their faith (9) in fundamental human rights (10), in the dignity and worth of the human person (11) and in the equal rights (12) of men and women and have determined (13) to promote social progress (14) and better standards of life (15) in larger freedom (16);

Whereas Member States (17) have pledged themselves (18) to achieve, in

співробітництві (19) з Організацією Об'єднаних Націй загальній повазі (20) і додержанню прав людини (21) і основних свобод (22);

Беручи до уваги, що загальне розуміння (23) характеру цих прав і свобод має величезне значення (24) для повного виконання (25) цього зобов'язання (26)...

co-operation (19) with the United Nations, the promotion of universal respect (20) for and observance of human rights (21) and fundamental freedoms (22);

Whereas a common understanding (23) of these rights and freedoms is of the greatest importance (24) for the full realization (25) of this pledge (26)...

- Словникові відповідники:
- Калькування
- *на фонемно-графемному рівні*
- транскодування
- транскрибування:
- транслітерація:
- змішане транскодування:
- адаптивне транскодування:
- *на морфемному рівні*
- *на рівні словосполучень*
- *на рівні речень*
- Трансформації значення
- контекстуальна заміна:
- смисловий розвиток:
- описовий переклад:
- антонімічний переклад:
- конкретизація слова:
- генералізація слова:
- **Трансформації форми**
- додавання слова:
- вилучення слова:
- заміна частини мови
- перестановка слова:
- перефразування
- розбивання складних речень
- об'єднання речень

Вправа 3. Робота в парах. Визначте питому вагу кожного прийому при перекладі даного типу тексту? Поясніть перевагу найпоширеніших прийомів.

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос український текст. Студенту Б: Читайте вголос переклад англійською мовою. Зверніть увагу на лексичні одиниці, які виділені жирним шрифтом.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Закрийте праву (англомовну) частину тексту 2. Спробуйте перекласти українські слова та словосполучення, виділені жирним шрифтом, з аркуша. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою англомовного тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (українську) частину тексту 2. Спробуйте перекласти англомовні слова та словосполучення, виділені жирним шрифтом, з аркуша. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою українського тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою

українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Зобов'язання; повне виконання; народи; загальне розуміння; у співробітництві; соціальний прогрес; загальна повага; сприяти; дружні відносини; розвиток; при більшій свободі; цінність людської особи; Статут; основні свободи; підтвердити; віра; народи.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англомовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англомовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Promote; Charter; development; nations; reaffirm; faith; pledge; friendly relations; worth of the human person; social progress; in larger freedom; in co-operation; universal respect; common understanding; full realization; fundamental freedoms; peoples.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте смисловий розвиток, вилучення, додавання, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Вирішувати; зобов'язуватися; рівноправність; держави-члени; мати величезне значення; поліпшення умов життя; Організація Об'єднаних Націй; основні права людини; додержання прав людини.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англомовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англомовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте смисловий розвиток, вилучення, додавання, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Determine; fundamental human rights; better standards of life; be of the greatest importance; observance of human rights; pledge themselves; the United Nations; equal rights; Member States.

Вправа 6. Прослухайте текст, який прочитає викладач. В паузах перекладіть усно відповідний відрізок тексту англійською мовою. Ви можете спиратися на друковану версію тексту, подану далі.

ТЕХТ 2

Беручи до уваги, що необхідно сприяти розвиткові дружніх відносин між народами;

Беручи до уваги, що народи Організації Об'єднаних Націй підтвердили в Статуті свою віру в основні права людини, в гідність і цінність людської особи і в рівноправність чоловіків і жінок та вирішили сприяти соціальному прогресові і поліпшенню умов життя при більшій свободі;

Беручи до уваги, що держави-члени зобов'язалися сприяти у співробітництві з Організацією Об'єднаних Націй загальній повазі і додержанню прав людини і основних свобод;

Беручи до уваги, що загальне розуміння характеру цих прав і свобод має величезне значення для повного виконання цього зобов'язання...

Vocabulary

Ukrainian — English

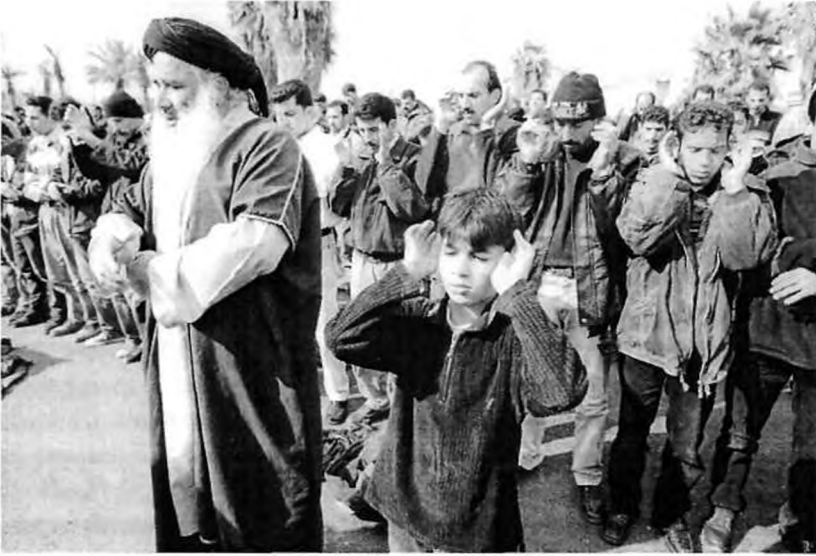
вирішувати	<i>determine</i>
віра	<i>faith</i>
держава-член	<i>Member State</i>
додержання прав людини	<i>observance of human rights</i>
дружні відносини	<i>friendly relations</i>
загальна повага	<i>universal respect</i>
загальне розуміння	<i>common understanding</i>
зобов'язання	<i>pledge</i>
зобов'язуватися	<i>pledge oneself</i>
мати величезне значення	<i>be of the greatest importance</i>
народ	<i>nation; people</i>
Організація Об'єднаних Націй	<i>United Nations (the)</i>
основні права людини	<i>fundamental human rights</i>
основні свободи	<i>fundamental freedoms</i>
підтвердити	<i>reaffirm</i>
повне виконання	<i>full realization</i>
поліпшення умов життя	<i>better standards of life</i>
при більшій свободі	<i>in larger freedom</i>
рівноправність	<i>equal rights</i>
розвиток	<i>development</i>
соціальний прогрес	<i>social progress</i>
сприяти	<i>promote</i>
Статут	<i>Charter</i>
у співробітництві	<i>in co-operation</i>
цінність людської особи	<i>worth of the human person</i>

English — Ukrainian

<i>be of the greatest importance</i>	мати величезне значення
<i>better standards of life</i>	поліпшення умов життя
<i>Charter</i>	Статут
<i>common understanding</i>	загальне розуміння
<i>determine</i>	вирішувати
<i>development</i>	розвиток
<i>equal rights</i>	рівноправність
<i>faith</i>	віра
<i>friendly relations</i>	дружні відносини
<i>full realization</i>	повне виконання

<i>fundamental freedoms</i>	основні свободи
<i>fundamental human rights</i>	основні права людини
<i>in co-operation</i>	у співробітництві
<i>in larger freedom</i>	при більшій свободі
<i>Member State</i>	держава-член
<i>nation; people</i>	народ
<i>observance of human rights</i>	додержання прав людини
<i>pledge</i>	зобов'язання
<i>pledge oneself</i>	зобов'язуватися
<i>promote</i>	сприяти
<i>reaffirm</i>	підтвердити
<i>social progress</i>	соціальний прогрес
<i>United Nations (the)</i>	Організація Об'єднаних Націй
<i>universal respect</i>	загальна повага

Цикл 3

Підготовчі вправи

Вправа 1. Робота в парах. Проаналізуйте оригінал тексту у лівій колонці і його переклад українською мовою праворуч. Визначте прийоми, застосовані при перекладі даного тексту і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

ТЕКСТ 3

A. The **general assembly** (1) proclaims this **Universal Declaration of Human Rights** (2) as a **common standard** (3) of achievement for all peoples and all **nations** (4), to the end that every **individual** (5) and every **organ of society** (6), keeping this Declaration constantly in mind, shall **strive** (7) by teaching and education to promote respect for these rights and freedoms.

B. By **progressive measures** (8), national and international, to secure their **universal and effective recognition** (9) and **observance** (10), both among the peoples of Member States themselves and among the peoples of **territories under their jurisdiction** (11).

ТЕКСТ 3

1. Крім того, не повинно проводитися жодного **розрізнення** (28) на основі **політичного** (29), **правового** (30) або **міжнародного статусу** (31) країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія **незалежною** (32), **підопічною** (33), **несамоврядованою** (34) або будь-яким іншим чином **обмеженою у своєму суверенітеті** (35).

2. Усі люди **народжуються вільними і рівними** (12) у своїй гідності та правах. Вони **наділені розумом** (13) і **совістю** (14) і повинні діяти по відношенню один до одного **в душі братерства** (15).

C. All human beings are **born free and equal** (12) in dignity and rights. They are **endowed with reason** (13) and **conscience** (14) and should act towards one another in **a spirit of brotherhood** (15).

D. Everyone is **entitled to all the rights** (16) and **freedoms set forth in** (17) this Declaration, **without distinction of** (18) any kind, such as **race** (19), **colour** (20), **sex** (21), **language** (22), **religion** (23), **political or other opinion** (24), **national or social origin** (25), **property** (26), **birth or other status** (27).

E. Furthermore, no **distinction** (28) all be made on the basis of the **political** (29), **jurisdictional** (30) or **international status** (31) of the country or territory to which a person belongs, whether it is **independent** (32), **trust** (33), **non-self-governing** (34) or **under any other limitation of sovereignty** (35).

3. Шляхом національних і міжнародних **прогресивних заходів** (8), **загального і ефективного їх визнання** (9) і **здійснення** (10) як серед народів держав-членів Організації, так і серед народів територій, що перебувають під їхньою юрисдикцією (11).

4. Генеральна асамблея (1) проголошує цю **Загальну Декларацію Прав Людини** (2) як **завдання** (3), до виконання якого повинні прагнути усі народи й усі держави (4) з тим, щоб **кожна людина** (5) і **кожний орган суспільства** (6), завжди маючи на увазі цю Декларацію, **прагнули** (7) шляхом освіти сприяти **поважанню цих прав і свобод і їх забезпеченню**.

5. Кожна людина повинна **мати всі права** (16) і **всі свободи, проголошені** (17) цією Декларацією, **незалежно від** (18) **раси** (19), **кольору шкіри** (20), **статі** (21), **мови** (22), **релігії** (23), **політичних або інших переконань** (24), **національного чи соціального походження** (25), **майнового** (26), **станового або іншого становища** (27).

- **Словникові відповідники:**
- **Калькування**
- на фонемно-графемному рівні
- транскодування
- транскрибування:
- транслітерація:
- змішане транскодування:
- адаптивне транскодування:
- на морфемному рівні
- на рівні словосполучень
- на рівні речень
- **Трансформації значення**
- контекстуальна заміна:

- **смісловий розвиток:**
- описовий переклад:
- антонімічний переклад:
- конкретизація слова:
- генералізація слова:
- **Трансформації форми**
- додавання слова:
- вилучення слова:
- заміна частини мови
- перестановка слова:
- перефразування
- розбивання складних речень
- об'єднання речень

Вправа 2. Робота в парах. Проаналізуйте український текст. Знайдіть місця, які можна покращити з точки зору якості перекладу і запропонуйте власний варіант.

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовний фрагмент тексту 3. Студенту Б: Знайдіть і прочитайте вголос український відповідник англomовного фрагменту, який прочитав студент А. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Закрийте праву (українську) частину тексту 1. Спробуйте перекласти англomовні слова та словосполучення, виділені жирним шрифтом, з аркуша. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою українського тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (англomовну) частину тексту 1. Спробуйте перекласти українські слова та словосполучення, виділені жирним шрифтом, з аркуша. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою англomовного тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

General Assembly; nation; individual; progressive measures; strive; conscience; race; colour; sex; language; political opinion; in a spirit of brotherhood; endow with reason; non-self-governing; trust territory; organ of society; religion; property; distinction; political; independent; universal and effective recognition; be born free and equal; entitle to all the rights; national or social origin; international status.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Раса; підопічна територія; в дусі братерства; міжнародний статус; орган суспільства; мати всі права; загальне і ефективне визнання; народжуватися вільними і рівними; національне чи соціальне походження; релігія; майно; розрізнення; політичний; незалежний; Генеральна Асамблея; несамоврядований; колір шкіри; наділяти розумом; прогресивні заходи; політичне переконання; мова; стать; совість; прагнути; людина; держава.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосуйте смисловий розвиток, генералізацію, конкретизацію, заміну частин мови, додавання та перестановку слів. Потім обміняйтеся ролями.

Common standard; observance; set forth; without distinction of; birth status; Universal Declaration of Human Rights; territory under jurisdiction; jurisdictional; colour; under limitation of sovereignty.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, вилучення, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Незалежно від; завдання; територія, що перебуває під юрисдикцією; проголошений; Загальна Декларація Прав Людини; правовий; здійснення; обмежений у суверенітеті; станове становище; колір шкіри.

Вправа 6. Прослухайте англomовний текст, який прочитає викладач. В парах перекладіть усно відповідний відрізок тексту українською мовою. Ви можете робити відповідні записи, використовуючи перекладацький скоропис, а також спиратися на друковану версію тексту, подану далі. Зверніть увагу на те, що друкований текст дещо відрізняється від тексту, який прочитає викладач.

ТЕХТ 3

The General Assembly proclaims this Universal Declaration of Human Rights as a common standard of achievement for all peoples and all nations, to the end that every individual and every organ of society, keeping this Declaration constantly in mind, shall strive by teaching and education to promote respect for these rights and freedoms and by progressive measures, national and international, to secure their universal and effective recognition and observance, both among the peoples of Member States themselves and among the peoples of territories under their jurisdiction.

Article 1.

All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.

Article 2.

Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status. Furthermore, no distinction shall be made on the basis of the political, jurisdictional or international status of the country or territory to which a person belongs, whether it is independent, trust, non-self-governing or under any other limitation of sovereignty.

Vocabulary

English — Ukrainian

<i>birth status</i>	станове становище
<i>be born free and equal</i>	народжуватися вільними і рівними
<i>colour</i>	колір шкіри
<i>common standard</i>	загальний критерій
<i>conscience</i>	совість
<i>distinction</i>	розрізнення
<i>endow with reason</i>	наділяти розумом

<i>entitle to all the rights</i>	давати всі права
<i>in a spirit of brotherhood</i>	в дусі братерства
<i>independent</i>	незалежний
<i>individual</i>	людина
<i>international status</i>	міжнародний статус
<i>General Assembly</i>	Генеральна Асамблея
<i>jurisdictional</i>	правовий
<i>language</i>	мова
<i>nation</i>	державна
<i>national or social origin</i>	національне чи соціальне походження
<i>non-self-governing</i>	несамоврядований
<i>observance</i>	здійснення
<i>organ of society</i>	орган суспільства
<i>political</i>	політичний
<i>political opinion</i>	політичне переконання
<i>progressive measures</i>	прогресивні заходи
<i>property</i>	майно
<i>race</i>	раса
<i>religion</i>	релігія
<i>set forth</i>	проголошений
<i>sex</i>	стать
<i>strive</i>	прагнути
<i>territory under jurisdiction</i>	територія, що перебуває під юрисдикцією
<i>trust</i>	підопічний
<i>under limitation of sovereignty</i>	обмежений у суверенитеті
<i>universal and effective recognition</i>	загальне і ефективне визнання
<i>Universal Declaration of Human Rights</i>	Загальна Декларація Прав Людини
<i>without distinction of</i>	незалежно від

Ukrainian — English

в дусі братерства	<i>in a spirit of brotherhood</i>
Генеральна Асамблея	<i>General Assembly</i>
давати всі права	<i>entitle to all the rights</i>
державна	<i>nation</i>
Загальна Декларація Прав Людини	<i>Universal Declaration of Human Rights</i>
загальне і ефективне визнання	<i>universal and effective recognition</i>
загальний критерій	<i>common standard</i>
здійснення	<i>observance</i>
колір шкіри	<i>colour</i>
людина	<i>individual</i>
майно	<i>property</i>
міжнародний статус	<i>international status</i>
мова	<i>language</i>

наділяти розумом	<i>endow with reason</i>
народжуватися вільними і рівними	<i>be born free and equal</i>
національне чи соціальне походження	<i>national or social origin</i>
незалежний	<i>independent</i>
незалежно від	<i>without distinction of</i>
несамоврядований	<i>non-self-governing</i>
обмежений у суверенітеті	<i>under limitation of sovereignty</i>
орган суспільства	<i>organ of society</i>
підопічний	<i>trust</i>
політичне переконання	<i>political opinion</i>
політичний	<i>political</i>
правовий	<i>jurisdictional</i>
прагнути	<i>strive</i>
проголошений	<i>set forth</i>
прогресивні заходи	<i>progressive measures</i>
раса	<i>race</i>
релігія	<i>religion</i>
розрізнення	<i>distinction</i>
совість	<i>conscience</i>
станове становище	<i>birth status</i>
стать	<i>sex</i>
територія, що перебуває під юрисдикцією	<i>territory under jurisdiction</i>

Цикл 4

Підготовчі вправи

Вправа 1. Робота в парах. Порівняйте текст у лівій колонці і його переклад англійською мовою праворуч. Визначте прийоми, застосовані при перекладі даного тексту і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтесь схемою способів перекладу.

ТЕКСТ 4

1. Кожна людина має **право на життя** (1), **на свободу** (2) і **на особисту недоторканність** (3).

Ніхто не повинен **бути в рабстві** (4) або у **підневільному стані** (5); рабство і **работоргівля** (6) **забороняються** (7) в усіх їх видах.

2. Ніхто не повинен **знаходити** (8) **тортур** (9), або **жорстокого** (10), **нелюдського** (11), або **такого, що принижує його гідність, поведження** (12) і **покарання** (13).

Кожна людина, де б вона не перебувала, має **право на визнання її правосуб'єктності** (14).

TEXT 4

A. No one shall **be subjected to** (8) **torture** (9) or to **cruel** (10), **inhuman** (11) or **degrading treatment** (12) or **punishment** (13). Everyone has the **right to recognition** everywhere as a **person before the law** (14).

B. Everyone has the **right to life** (1), **liberty** (2) and **security of person** (3). No one shall **be held in slavery** (4) or **servitude** (5); **slavery and the slave trade** (6) shall **be prohibited** (7) in all their forms.

3. Всі люди рівні перед законом (15) і мають право, без будь-якої різниці (16), на рівний їх захист законом (17). Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації (18), що порушує (19) цю Декларацію, і від якого б то не було підбурювання (20) до такої дискримінації.

4. Кожна людина має право на ефективне поновлення у правах (21) компетентними національними судами (22) в разі порушення її основних прав (23), наданих (24) їй конституцією (25) або законом (26).

Ніхто не може зазнавати безпідставного (27) арешту (28), затримання (29) або вигнання (30).

C. Everyone has the right to an effective remedy (21) by the competent national tribunals (22) for acts violating the fundamental rights (23) granted (24) him by the constitution (25) or by law (26). No one shall be subjected to arbitrary (27) arrest (28), detention (29) or exile (30).

D. All are equal before the law (15) and are entitled without any discrimination (16) to equal protection of the law (17). All are entitled to equal protection against any discrimination (18) in violation (19) of this Declaration and against any incitement (20) to such discrimination.

- Словникові відповідники:
- Калькування
- на фонемно-графемному рівні
- транскодування
- транскрибування:
- транслітерація:
- змішане транскодування:
- адаптивне транскодування:
- на морфемному рівні
- на рівні словосполучень
- на рівні речень
- Трансформації значення
- контекстуальна заміна:

- смисловий розвиток:
- описовий переклад:
- антонімічний переклад:
- конкретизація слова:
- генералізація слова:
- Трансформації форми
- додавання слова:
- вилучення слова:
- заміна частини мови
- перестановка слова:
- перефразування
- розбивання складних речень
- об'єднання речень

Вправа 2. Робота в парах. Перефразуйте український текст там, де це можливо, передаючи той самий зміст іншими засобами. Наприклад, замість “Кожна людина має право...” можна сказати “Усі мають право...”

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос український фрагмент тексту 4. Студенту Б: Знайдіть і прочитайте вголос англomовний відповідник українського фрагменту, який прочитав студент А. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Компресуйте український фрагмент у лівій частині тексту 4. Студенту Б: Перекладіть англійською мовою скомпресований український фрагмент. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Компресуйте англomовний фрагмент у правій частині тексту. Студенту Б: Перекладіть українською мовою скомпресований англomовний фрагмент. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники. Потім обміняйтеся ролями.

Свобода; підневільний стан; работоргівля; забороняти; зазнавати; тортури; жорстокий; арешт; конституція; нелюдський; надавати; підбурювання; покарання; порушення; закон; безпідставний; затримання; вигнання.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники. Потім обміняйтеся ролями.

Punishment; violation; law; arbitrary; detention; exile; slave trade; be subjected to; incitement; arrest; prohibit; constitution; liberty; cruel; servitude; torture; inhuman; grant.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте калькування, смисловий розвиток, конкретизацію, додавання, вилучення, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Право на життя; компетентний національний суд; рівний перед законом; захист від дискримінації; рівний захист законом; право на визнання правосуб'єктності; без будь-якої різниці; ефективне поновлення у правах; особиста недоторканність; припинююче гідність поведіння; бути в рабстві; зазнавати; підневільний стан; порушення основних прав.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте калькування, смисловий розвиток, конкретизацію, додавання, вилучення, перестановку слів та заміну частин мови. Потім обміняйтеся ролями.

Protection against discrimination; equal protection of the law; effective remedy; degrading treatment; without any discrimination; right to recognition as a person before the law; security of person; violating the fundamental rights; servitude; be subjected to; be held in slavery; right to life; competent national tribunal; equal before the law.

Вправа 6. Прослухайте текст, який прочитає викладач. В паузах перекладіть усно відповідний відрізок тексту англійською мовою. Ви можете робити відповідні записи, використовуючи перекладацький скоропис, а також спиратися на друковану версію тексту, подану далі. Зверніть увагу на те, що друкований текст дещо відрізняється від тексту, який прочитає викладач.

ТЕКСТ 4

Стаття 3.

Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність.

Стаття 4.

Ніхто не повинен бути в рабстві або у підневільному стані; рабство і торгівля забороняються в усіх їх видах.

Стаття 5.

Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Стаття 6.

Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

Стаття 7.

Всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їх захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від якого б то не було підбурювання до такої дискримінації.

Стаття 8.

Кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами в разі порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом.

Стаття 9.

Ніхто не може зазнавати безпідставного арешту, затримання або вигнання.

VOCABULARY

Ukrainian — English

арешт	<i>arrest</i>
без будь-якої різниці	<i>without any discrimination</i>
безпідставний	<i>arbitrary</i>
бути в рабстві	<i>be held in slavery</i>
вигнання	<i>exile</i>
ефективне поновлення у правах	<i>effective remedy</i>
жорстокий	<i>cruel</i>
забороняти	<i>prohibit</i>
зазнавати	<i>be subjected to</i>
закон	<i>law</i>
затримання	<i>detention</i>
захист від дискримінації	<i>protection against discrimination</i>
компетентний національний суд	<i>competent national tribunal</i>
конституція	<i>constitution</i>
надавати	<i>grant</i>
нелюдський	<i>inhuman</i>
особиста недоторканність	<i>security of person</i>
підбурювання	<i>incitement</i>

підневільний стан	<i>servitude</i>
покарання	<i>punishment</i>
порушення	<i>violation</i>
порушення основних прав	<i>violating the fundamental rights</i>
право на визнання правосуб'єктності	<i>right to recognition as a person before the law</i>
право на життя	<i>right to life</i>
принижуюче гідність поводження	<i>degrading treatment</i>
работоргівля	<i>slave trade</i>
рівний захист законом	<i>equal protection of the law</i>
рівний перед законом	<i>equal before the law</i>
свобода	<i>liberty</i>
тортури	<i>torture</i>

English — Ukrainian

<i>arbitrary</i>	безпідставний
<i>arrest</i>	арешт
<i>be held in slavery</i>	бути в рабстві
<i>be subjected to</i>	знаходити
<i>competent national tribunal</i>	компетентний національний суд
<i>constitution</i>	конституція
<i>cruel</i>	жорстокій
<i>degrading treatment</i>	принижуюче гідність поводження
<i>detention</i>	затримання
<i>effective remedy</i>	ефективне поновлення у правах
<i>equal before the law</i>	рівний перед законом
<i>equal protection of the law</i>	рівний захист законом
<i>exile</i>	вигнання
<i>grant</i>	надавати
<i>incitement</i>	підбурювання
<i>inhuman</i>	нелюдський
<i>law</i>	закон
<i>liberty</i>	свобода
<i>prohibit</i>	забороняти
<i>protection against discrimination</i>	захист від дискримінації
<i>punishment</i>	покарання
<i>right to life</i>	право на життя
<i>right to recognition as a person before the law</i>	право на визнання правосуб'єктності
<i>security of person</i>	особиста недоторканність
<i>servitude</i>	підневільний стан
<i>slave trade</i>	работоргівля
<i>torture</i>	тортури
<i>violating the fundamental rights</i>	порушення основних прав
<i>violation</i>	порушення
<i>without any discrimination</i>	без будь-якої різниці

Цикл 5

Підготовчі вправи

Вправа 1. Робота в парах. Проаналізуйте пари еквівалентів в англійській і українській мовах в тексті 5. Визначте прийоми, застосовані при перекладі цих еквівалентів і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

- Словникові відповідники:
- Калькування
- *на фонемно-графемному рівні*
- транскодування
- транскрибування:
- транслітерація:
- змішане транскодування:
- адаптивне транскодування:
- *на морфемному рівні*
- *на рівні словосполучень*
- *на рівні речень*
- Трансформації значення
- контекстуальна заміна:
- смисловий розвиток:
- описовий переклад:
- антонімічний переклад:
- конкретизація слова:
- генералізація слова:
- **Трансформації форми**
- додавання слова:
- вилучення слова:
- заміна частини мови
- перестановка слова:
- перефразування
- розбивання складних речень
- об'єднання речень

TEXT 5

Article 10.

Everyone is entitled **in full equality** (1) to a **fair and public hearing** (2) by an independent and **impartial tribunal** (3), in the **determination** (4) of his **rights and obligations** (5) and of any **criminal charge** (6) against him.

Article 11.

(I) Everyone **charged with** (7) a **penal offence** (8) has the **right to be presumed innocent** (9) until **proved guilty** (10) **according to law** (11) in a **public trial** (12) at which he has had all the **guarantees** (13) necessary for his **defence** (14).

(II) No one shall be **held guilty** (15) of any penal offence **on account of** (16) any **act** (17) or **omission** (18) which did not **constitute a penal offence** (19), under **national** (20) or **international law** (21), at the time when it was **committed** (22). Nor shall a **heavier penalty** (23) be **imposed** (24) than the one that was **applicable** (25) at the time the penal offence was committed.

Article 12.

No one shall be subjected to **arbitrary interference** (26) **with his privacy** (27), **family** (28), **home** (29) or **correspondence** (30), nor to **attacks** (31) upon his **honour** (32) and **reputation** (33). Everyone has the **right to the protection of the law** (34) against such interference or attacks.

- (1) на основі повної рівності
- (2) справедливий і публічний розгляд справи
- (3) безсторонній суд
- (4) визначення
- (5) права і обов'язки
- (6) кримінальне обвинувачення
- (7) обвинувачений
- (8) злочин
- (9) право вважатися невинним
- (10) винність буде встановлена
- (11) на підставі закону
- (12) прилюдний судовий розгляд
- (13) можливості
- (14) захист
- (15) бути засудженим
- (16) на підставі
- (17) діяння
- (18) бездіяльність
- (19) становити злочин
- (20) національний
- (21) міжнародне право
- (22) вчинювати
- (23) тяжче покарання
- (24) накладатися
- (25) застосований
- (26) безпідставне втручання
- (27) особисте життя
- (28) сімейне життя
- (29) недоторканність житла
- (30) таємницю кореспонденції
- (31) посягання
- (32) честь
- (33) репутація
- (34) право на захист закону

Вправа 2. Ваш викладач двічі прочитає вголос текст 5. Під час першого читання повторюйте відповідні відрізки тексту в паузах один раз, а під час другого читання — двічі. Говоріть швидко, але чітко.

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовний текст у лівій колонці. Студенту Б: Перекладіть текст українською мовою. Зверніть увагу на переклад лексичних одиниць, які подані у правій колонці. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Компресуйте англomовний відрізок тексту 5. Студенту Б: Перекладіть українською мовою скомпресований відрізок тексту, який назве студент А. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (англomовну) частину тексту 5. Спробуйте перекласти українські слова та словосполучення. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою англomовного тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Rights and obligations; criminal charge; charge with; defence; on account of; act; omission; national; commit; applicable; home; honour; reputation; impartial tribunal; determination; right to be presumed innocent; according to law; international law; heavier penalty; right to the protection of the law; penal offence; impose.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Застосовний; накладати, виносити; кримінальне обвинувачення; на підставі закону; визначення; безсторонній суд; міжнародне право; обвинувачувати; злочин; честь; житло; права і обов'язки; репутація; діяння; право вважатися невинним; захист; на підставі; тяжче покарання; право на захист закону; бездіяльність; національний; вчинити.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, заміну частин мови, додавання та вилучення слів. Потім обміняйтеся ролями.

Prove guilty; guarantees; be held guilty; arbitrary interference; family; attacks; in full equality; fair and public hearing; public trial; privacy; correspondence; penal offence; constitute a penal offence.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, заміну частин мови, додавання та вилучення слів. Потім обміняйтеся ролями.

Справедливий і публічний розгляд справи; посягання; таємниця кореспонденції; становити злочин; встановлювати винність; можливості; прилюдний судовий розгляд; злочин; безпідставне втручання; особисте життя; бути засудженим; на основі повної рівності; сімейне життя.

Вправа 6. Прослухайте англомовний текст, який прочитає викладач. В параграфах перекладіть усно відповідний відрізок тексту українською мовою. Ви можете робити відповідні записи, використовуючи перекладацький скоропис, а також спиратися на друковану версію тексту, подану далі. Зверніть увагу на те, що друкований текст дещо відрізняється від тексту, який прочитає викладач.

TEXT 5

Article 10.

Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.

Article 11.

(1) Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defence.

(2) No one shall be held guilty of any penal offence on account of any act or omission which did not constitute a penal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the penal offence was committed.

Article 12.

No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

VOCABULARY

English — Ukrainian

<i>according to law</i>	на підставі закону
<i>act</i>	діяння
<i>applicable</i>	застосовний
<i>arbitrary interference</i>	безпідставне втручання
<i>attacks</i>	посягання
<i>be held guilty</i>	бути засудженим
<i>charge with</i>	обвинувачувати
<i>commit</i>	вчинити
<i>constitute a penal offence</i>	становити злочин
<i>correspondence</i>	таємниця кореспонденції
<i>criminal charge</i>	кримінальне обвинувачення
<i>defence</i>	захист

determination
fair and public hearing
family
guarantees
heavier penalty
home
honour
impartial tribunal
impose
in full equality
international law
national
omission
on account of
penal offence
privacy
prove guilty
public trial
reputation
right to be presumed innocent
right to the protection of the law
rights and obligations

визначення
справедливий і публічний розгляд справи
сімейне життя
можливості
тяжче покарання
житло
честь
безсторонній суд
накладати, виносити
на основі повної рівності
міжнародне право
національний
бездіяльність
на підставі
злочин
особисте життя
встановлювати винність
прилюдний судовий розгляд
репутація
право вважатися невинним
право на захист закону
права і обов'язки

Ukrainian — English

бездіяльність
безпідставне втручання
безсторонній суд
бути засудженим
визначення
встановлювати винність
вчинити
діяння
житло
застосовний
захист
злочин
кримінальне обвинувачення
міжнародне право
можливості
на основі повної рівності
на підставі
на підставі закону
накладати, виносити

omission
arbitrary interference
impartial tribunal
be held guilty
determination
prove guilty
commit
act
home
applicable
defence
penal offence
criminal charge
international law
guarantees
in full equality
on account of
according to law
impose

національний	<i>national</i>
обвинувачувати	<i>charge with</i>
особисте життя	<i>privacy</i>
посягання	<i>attacks</i>
права і обов'язки	<i>rights and obligations</i>
право вважатися невинним	<i>right to be presumed innocent</i>
право на захист закону	<i>right to the protection of the law</i>
прилюдний судовий розгляд	<i>public trial</i>
репутація	<i>reputation</i>
сімейне життя	<i>family</i>
справедливий і публічний розгляд справи	<i>fair and public hearing</i>
становити злочин	<i>constitute a penal offence</i>
таємниця кореспонденції	<i>correspondence</i>
тяжче покарання	<i>heavier penalty</i>
честь	<i>honour</i>

Цикл 6

Підготовчі вправи

Вправа 1. Робота в парах. Проаналізуйте пари еквівалентів в англійській і українській мовах в тексті 6. Визначте прийоми, застосовані при перекладі цих еквівалентів і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

ТЕКСТ 6

Стаття 13. Кожна людина має право вільно пересуватися (1) і обрати собі місце проживання (2) в межах будь-якої держави (3). Кожна людина має право залишити будь-яку країну (4), включаючи й власну, та повертатися до своєї країни (5).

Стаття 14. Кожна людина має право шукати притулку від переслідувань в інших країнах (6) і користуватися цим притулком (7). Це право не може бути використане (8) у випадку переслідування, яке в дійсності (9) ґрунтується на (10) вчиненні неполітичного злочину (11), або діяння, що суперечить цілям і принципам (12) Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 15. Кожна людина має право на громадянство (13). Ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства (14) або права змінити власне громадянство (15).

Стаття 16. Чоловіки та жінки, які досягли повноліття (16), мають право без будь-яких обмежень (17) за ознакою (18) раси (19), національності

- (1) right to freedom of movement
- (2) right to freedom of residence
- (3) within the borders of each state
- (4) right to leave any country
- (5) right to return to his country
- (6) right to seek in other countries asylum from persecution
- (7) right to enjoy in other countries asylum from persecution
- (8) this right may not be invoked
- (9) genuinely
- (10) arise from
- (11) prosecutions for non-political crimes
- (12) acts contrary to the purposes and principles
- (13) right to a nationality
- (14) deprived of his nationality
- (15) right to change his nationality
- (16) of full age
- (17) without any limitation
- (18) due to
- (19) race
- (20) nationality
- (21) religion
- (22) marry
- (23) found a family

(20) або релігії (21) одружуватися (22) і засновувати сім'ю (23). Вони користуються однаковими правами (24) щодо одруження, під час шлюбу та під час його розірвання (25). Шлюб може укладатися (26) тільки при вільній і повній згоді (27) сторін, що одружуються (28). Сім'я є природним (29) та головним осередком суспільства (30) і має право на захист з боку суспільства та держави (31).

(24) are entitled to equal rights
 (25) dissolution
 (26) marriage shall be entered into
 (27) with the free and full consent
 (28) intending spouses
 (29) natural
 (30) group unit of society
 (31) is entitled to protection by society and the State

- Словникові відповідники:
- Калькування
- на фонемно-графемному рівні
- транскодування
- транскрибування:
- транслітерація:
- змішане транскодування:
- адаптивне транскодування:
- на морфемному рівні
- на рівні словосполучень
- на рівні речень
- Трансформації значення
- контекстуальна заміна:

- смисловий розвиток:
- описовий переклад:
- антонімічний переклад:
- конкретизація слова:
- генералізація слова:
- **Трансформації форми**
- додавання слова:
- вилучення слова:
- заміна частини мови
- перестановка слова:
- перефразування
- розбивання складних речень
- об'єднання речень

Вправа 2. Робота в парах. Проаналізуйте український текст. Знайдіть місця, які можна покращити з точки зору якості перекладу і запропонуйте власний варіант.

Вправа 3. Робота в парах. Спробуйте скоротити український текст, але без втрати головної інформації. Наприклад, речення *“Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави”* можна скоротити так: *“Усі можуть мешкати де-завгодно і переїжджати будь-куди”*.

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос український текст у лівій колонці. Студенту Б: Перекладіть текст англійською мовою. Зверніть увагу на переклад лексичних одиниць, які подані у правій колонці. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Компресуйте український відрізок тексту 6. Студенту Б: Перекладіть англійською мовою скомпресований відрізок тексту, який назве студент А. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (українську) частину тексту 6. Спробуйте перекласти англійські слова та словосполучення. **Студенту Б:** контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою українського тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. **Студенту Б:** перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Заснувати сім'ю; розірвання; бути позбавленим громадянства; право залишати будь-яку країну; при вільній і повній згоді; релігія; одружуватися; право повертатися до своєї країни; природний; раса; національність; право на громадянство.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англійські слова та словосполучення подані далі. **Студенту Б:** перекладіть українською мовою англійські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Race; nationality; religion; marry; dissolution; natural; right to leave any country; right to return to his country; right to a nationality; be deprived of nationality; found a family; with the free and full consent.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. **Студенту Б:** перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, заміну частин мови, додавання, вилучення та перестановку слів. Потім обміняйтеся ролями.

В дійсності; ґрунтуватися на; досягати повноліття; користуватися однаковими правами; укладати шлюб; сторони, що одружуються; осередок суспільства; право користуватися притулком від переслідувань в інших країнах; право не може бути використане; право на громадянство; бути позбавленим громадянства; право змінювати своє громадянство; у межах кожної держави; право вільно обирати місце проживання; вчинення неполітичного злочину; право вільно пересуватися; діяння, що суперечить цілям і принципам; за ознакою; право шукати притулку від переслідувань в інших країнах.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англійські слова та словосполучення подані далі. **Студенту Б:** перекладіть українською мовою англійські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, заміну частин мови, додавання, вилучення та перестановку слів. Потім обміняйтеся ролями.

Intending spouses; to change one's nationality; right to enjoy in other countries asylum from persecution; right may not be invoked; right to seek in other countries asylum from persecution; due to; arise from; be entitled to equal rights; enter into marriage; right to freedom of residence; group unit of society; right to a nationality; right non-political crime; be deprived of nationality; genuinely; within the borders of each state; right to freedom of movement; acts contrary to the purposes and principles; be of full age.

Вправа 6. Прослухайте текст, який прочитає викладач. В паузах перекладіть усно відповідний відрізок тексту англійською мовою. Ви можете робити відповідні записи, використовуючи перекладацький скорочення, а також спиратися на друковану версію тексту, подану далі. Зверніть увагу на те, що друкований текст дещо відрізняється від тексту, який прочитає викладач.

ТЕКСТ 6

Стаття 13. Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави. Кожна людина має право залишати будь-яку країну, включаючи й свою власну, і повертатися у свою країну.

Стаття 14. Кожна людина має право шукати притулку в інших країнах від переслідувань і користуватися цим притулком. Це право не може бути використане в разі переслідування, яке насправді ґрунтується на вчиненні неполітичного злочину, або діяння, що суперечить цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 15. Кожна людина має право на громадянство. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства або права змінити своє громадянство.

Стаття 16. Чоловіки і жінки, які досягли повноліття, мають право без будь-яких обмежень за ознакою раси, національності або релігії одружуватися і засновувати сім'ю. Вони користуються однаковими правами щодо одруження під час шлюбу та під час його розірвання. Шлюб може укладатися тільки при вільній і повній згоді сторін, що одружуються. Сім'я є природним і основним осередком суспільства і має право на захист з боку суспільства та держави.

Vocabulary

Ukrainian — English

без будь-яких обмежень	<i>without any limitation</i>
бути позбавленим громадянства	<i>be deprived of nationality</i>
в дійсності	<i>genuinely</i>
вчинення неполітичного злочину	<i>non-political crime</i>
ґрунтуватися на	<i>arise from</i>
діяння, що суперечить цілям і принципам	<i>acts contrary to the purposes and principles</i>
досягати повноліття	<i>be of full age</i>
за ознакою	<i>due to</i>
засновувати сім'ю	<i>found a family</i>
користуватися однаковими правами	<i>be entitled to equal rights</i>
мати право на захист з боку суспільства та держави	<i>be entitled to protection by society and the State</i>
насправді	<i>genuinely</i>
національність	<i>nationality</i>
одружуватися	<i>marry</i>
осередок суспільства	<i>group unit of society</i>

право вільно обирати місце проживання	<i>right to freedom of residence</i>
право вільно пересуватися	<i>right to freedom of movement</i>
право залишати будь-яку країну	<i>right to leave any country</i>
право змінювати громадянство	<i>right to change nationality</i>
право користуватися притулком в інших країнах від переслідувань	<i>right to enjoy in other countries asylum from persecution</i>
право на громадянство	<i>right to a nationality</i>
право не може бути використане	<i>right may not be invoked</i>
право повертатися у свою країну	<i>right to return to his country</i>
право шукати притулку в інших країнах від переслідувань	<i>right to seek in other countries asylum from persecution</i>
при вільній і повній згоді	<i>with the free and full consent</i>
природний	<i>natural</i>
раса	<i>race</i>
релігія	<i>religion</i>
розірвання	<i>dissolution</i>
сторони, що одружуються	<i>intending spouses</i>
у межах кожної держави	<i>within the borders of each state</i>
укладати шлюб	<i>enter into marriage</i>

English — Ukrainian

<i>acts contrary to the purposes and principles</i>	діяння, що суперечить цілям і принципам
<i>arise from</i>	ґрунтуватися на
<i>be deprived of nationality</i>	бути позбавленим громадянства
<i>be entitled to equal rights</i>	користуватися однаковими правами
<i>be entitled to protection by society and the State</i>	мати право на захист з боку суспільства та держави
<i>be of full age</i>	досягати повноліття
<i>dissolution</i>	розірвання
<i>due to</i>	за ознакою
<i>enter into marriage</i>	укладати шлюб
<i>found a family</i>	засновувати сім'ю
<i>genuinely</i>	в дійсності, насправді
<i>group unit of society</i>	осередок суспільства
<i>intending spouses</i>	сторони, що одружуються
<i>marry</i>	одружуватися
<i>nationality</i>	національність
<i>natural</i>	природний
<i>non-political crime</i>	вчинення неполітичного злочину
<i>race</i>	раса
<i>religion</i>	релігія
<i>right may not be invoked</i>	право не може бути використане

right to a nationality
right to change nationality
right to enjoy in other countries asylum
from persecution
right to freedom of movement
right to freedom of residence
right to leave any country
right to return to his country
right to seek in other countries asylum from
persecution
with the free and full consent
within the borders of each state
without any limitation

право на громадянство
право змінювати громадянство
право користуватися притулком в інших
країнах від переслідувань
право вільно пересуватися
право вільно обирати місце проживання
право залишати будь-яку країну
право повертатися у свою країну
право шукати притулку в інших країнах
від переслідувань
при вільній і повній згоді
у межах кожної держави
без будь-яких обмежень

Цикл 7

Підготовчі вправи

Вправа 1. Заповніть рядки, позначені числами у правій частині таблиці поданими далі словами і словосполученнями, які є еквівалентами англійських слів і словосполучень, пронумерованих у лівій частині тексту.

Свобода змінювати свою релігію або переконання; разом з іншими; виконання ритуальних обрядів; свобода безперешкодно дотримуватися переконань; одноособово; богослужіння; позбавлений свого майна; засоби; право на свободу думки; незалежно від державних кордонів; ніхто не може бути примушений; інформація та ідеї; совість; шукати; разом з іншими; виконання релігійних обрядів; право володіти майном; право на свободу мирних зборів; асоціації; релігія; свобода переконань і вільне їх виявлення; одержувати; вступати до будь-якої асоціації; поширювати; прилюдним або приватним порядком; сповідувати свою релігію або переконання.

ТЕХТ 7

	(1)
Article 17.	(2)
1. Everyone has the right to own property (1)	(3)
alone (2) as well as in association with others (3).	(4)
2. No one shall be arbitrarily deprived of his property (4).	(5)
	(6)
Article 18.	(7)
Everyone has the right to freedom of thought (8)	(8)
(5), conscience (6) and religion (7); this right	(9)

includes freedom to change his religion or belief	(10)
(8), and freedom, either alone or in community	(11)
with others (9) and in public or private (10), to	(12)
manifest his religion or belief (11) in teaching,	(13)
practice (12), worship (13) and observance (14).	(14)
Article 19.	(15)
Everyone has the right to freedom of opinion	(16)
and expression (15); this right includes freedom	(17)
to hold opinions without interference (16)	(18)
and to seek (17), receive (18) and impart (19)	(19)
information and ideas (20) through any media (21)	(20)
and regardless of frontiers (22).	(21)
Article 20.	(22)
1. Everyone has the right to freedom of	(23)
peaceful assembly (23) and association (24).	(24)
2. No one may be compelled (25) to belong to	(25)
an association (26).	(26)

Вправа 2. Робота в парах. Проаналізуйте пари еквівалентів в англійській і українській мовах у тексті 7. Визначте прийоми, застосовані при перекладі цих еквівалентів і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

• Словникові відповідники:	• смисловий розвиток:
• Калькування	• описовий переклад:
• <i>на фонемно-графемному рівні</i>	• антонімічний переклад:
• транскодування	• конкретизація слова:
• транскрибування:	• генералізація слова:
• транслітерація:	• Трансформації форми
• змішане транскодування:	• додавання слова:
• адаптивне транскодування:	• вилучення слова:
• <i>на морфемному рівні</i>	• заміна частини мови
• <i>на рівні словосполучень</i>	• перестановка слова:
• <i>на рівні речень</i>	• перефразування
• Трансформації значення	• розбивання складних речень
• контекстуальна заміна:	• об'єднання речень

Вправа 3. Робота в парах. Перефразуйте, де це можливо, речення в тексті 7, передаючи той самий зміст іншими засобами. Наприклад, речення " *Everyone has the right to own property alone as well as in association with other*" можна перефразувати так " *All people are entitled to property ownership, both together with others or on their own*".

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Закрийте праву частину таблиці. Перекладіть українською мовою слова та словосполучення виділені жирним шрифтом. Студенту Б: Контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою українських еквівалентів. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (англомовну) частину тексту 7. Спробуйте перекласти українські слова та словосполучення. Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою англomовного тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Перекладіть українською мовою текст 7, звертаючи увагу на виділені лексичні одиниці. Студенту Б: Контролюйте правильність перекладу студента А. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Conscience; religion; worship; seek; receive; media; association; right to own property; in association with others; be deprived of his property; right to freedom of thought; information and ideas; right to freedom of peaceful assembly; no one may be compelled.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники та калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Одержувати; бути позбавленим свого майна; право на свободу мирних зборів; шукати; совість; разом з іншими; право володіти майном; релігія; інформація та ідеї; ніхто не може бути примушений; богослужіння; право на свободу думки; асоціація; засоби.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англomовні слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англomовні слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, заміну частин мови, додавання та вилучення слів. Потім обміняйтеся ролями.

Alone; in community with others; manifest his religion or belief; practice; freedom of opinion and expression; impart; belong to an association; in public or private; observance; regardless of frontiers; freedom to hold opinions without interference.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте смисловий розвиток, конкретизацію, заміну частин мови, додавання та вилучення слів. Потім обміняйтеся ролями.

Прилюдним або приватним порядком; свобода безперешкодно дотримуватися переконань; незалежно від державних кордонів; сповідувати свою релігію або переконання; поширювати; вступати до будь-якої асоціації; свобода переконань і вільне їх виявлення; одноособово; виконання релігійних обрядів; разом з іншими; виконання ритуальних обрядів.

Вправа 6. Прослухайте англomовний текст, який прочитає викладач. В паузах перекладіть усно відповідний відрізок тексту українською мовою. Ви можете робити відповідні записи, використовуючи перекладацький скоропис, а також спиратися на друковану версію тексту, подану далі. Зверніть увагу на те, що друкований текст дещо відрізняється від тексту, який прочитає викладач.

ТЕХТ 7

Article 17.

(1) Everyone has the right to own property alone as well as in association with others.

(2) No one shall be arbitrarily deprived of his property.

Article 18.

Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief, and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance.

Article 19.

Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.

Article 20.

(1) Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and association.

(2) No one may be compelled to belong to an association.

Vocabulary

English — Ukrainian

<i>alone</i>	одноособово
<i>association</i>	асоціація
<i>be deprived of property</i>	бути позбавленим майна
<i>belong to an association</i>	вступати до будь-якої асоціації
<i>compel</i>	примушувати
<i>conscience</i>	совість
<i>freedom of opinion and expression</i>	свобода переконань і вільне їх виявлення
<i>freedom to change religion or belief</i>	свобода змінювати релігію або переконання
<i>freedom to hold opinions without interference</i>	свобода безперешкодно дотримуватися переконань
<i>impart</i>	поширювати

in association with others
in community with others
in public or private
information and ideas
manifest religion or belief
media
observance
practice
receive
regardless of frontiers
religion
right to freedom of peaceful assembly
right to freedom of thought
right to own property
seek
worship

разом з іншими
разом з іншими
прилюдним або приватним порядком
інформація та ідеї
сповідувати релігію або переконання
засоби
виконання релігійних обрядів
виконання ритуальних обрядів
одержувати
незалежно від державних кордонів
релігія
право на свободу мирних зборів
право на свободу думки
право володіти майном
шукати
богослужіння

Ukrainian — English

асоціація
богослужіння
бути позбавленим майна
виконання релігійних обрядів
виконання ритуальних обрядів
вступати до будь-якої асоціації
засоби
інформація та ідеї
незалежно від державних кордонів
одержувати
одноособово
поширювати
право володіти майном
право на свободу думки

association
worship
be deprived of property
observance
practice
belong to an association
media
information and ideas
regardless of frontiers
receive
alone
impart
right to own property
right to freedom of thought

право на свободу мирних зборів
прилюдним або приватним порядком
примушувати
разом з іншими
разом з іншими
релігія
свобода безперешкодно дотримуватися
переконань
свобода змінювати релігію або
переконання

right to freedom of peaceful assembly
in public or private
compel
in association with others
in community with others
religion
freedom to hold opinions without
interference
freedom to change religion or belief

свобода переконань і вільне їх
виявлення

freedom of opinion and expression

совість

conscience

сповідувати релігію або персконання
шукаги

*manifest religion or belief
seek*

Цикл 8

Підготовчі вправи

Вправа 1. Заповніть рядки, позначені числами у правій частині таблиці словами і словосполученнями, що подані далі, які є еквівалентами українських слів і словосполучень, пронумерованих у лівій частині тексту.

Universal; economic; will of the people; dignity; genuine elections; social; right of equal access to public service; in accordance with the organization and resources; free development of his personality; secret vote; periodic; right to social security; cultural; directly; member of society; equal suffrage; national effort; freely chosen representatives; international co-operation; equivalent free voting procedures; right to take part in the government of his country; basis of the authority of government.

ТЕКСТ 8

Стаття 21.

1. Кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною (1) безпосередньо (2) або через вільно обраних представників (3).

2. Кожна людина має право рівного доступу до державної служби (4) в своїй країні.

3. Воля народу (5) повинна бути основою влади уряду (6); ця воля повинна виявлятися у періодичних (7) і нефальсифікованих виборах (8), які повинні проводитись при загальному (9) і рівному виборчому праві (10) шляхом таємного голосування (11) або ж через інші

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(11)

(12)

рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування (12).	(13)
Стаття 22.	(14)
Кожна людина, як член суспільства (13), має право на соціальне забезпечення (14) і на здійснення необхідних для підтримання її гідності (15) і для вільного розвитку її особи (16) прав у економічній (17), соціальній (18) і культурній (19) галузях за допомогою національних зусиль (20) і міжнародного співробітництва (21) та відповідно до структури і ресурсів (22) кожної держави.	(15)
	(16)
	(17)
	(18)
	(19)
	(20)
	(21)
	(22)

Вправа 2. Робота в парах. Проаналізуйте пари еквівалентів в англійській і українській мовах у тексті 8. Визначте прийоми, застосовані при перекладі цих еквівалентів і впишіть номери слів та словосполучень у відповідну категорію. Користуйтеся схемою способів перекладу.

• Словникові відповідники:	• смисловий розвиток:
• Калькування	• описовий переклад:
• <i>на фонемно-графемному рівні</i>	• антонімічний переклад:
• транскодування	• конкретизація слова:
• транскрибування:	• генералізація слова:
• транслітерація:	• Трансформації форми
• змішане транскодування:	• додавання слова:
• адаптивне транскодування:	• вилучення слова:
• <i>на морфемному рівні</i>	• заміна частини мови
• <i>на рівні словосполучень</i>	• перестановка слова:
• <i>на рівні речень</i>	• перифразування
• Трансформації значення	• розбивання складних речень
• контекстуальна заміна:	• об'єднання речень

Вправа 3. Робота в парах. Спробуйте скоротити український текст 8, але без втрати головної інформації. Наприклад, речення *“Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави”* можна скоротити так: *“Усі можуть мешкати де-завгодно і переїжджати будь-куди”*.

Операційні та цілісні вправи

Вправа 1. Робота в парах. Студенту А: Закрийте праву частину таблиці. Перекладіть англійською мовою слова та словосполучення виділені у тексті 8. Студенту Б: Контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою англійських еквівалентів. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 2. Робота в парах. Студенту А: Закрийте ліву (українську) частину тексту 8. Спробуйте перекласти англійські слова та словосполучення.

Студенту Б: контролюйте правильність перекладу студента А за допомогою українського тексту. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 3. Робота в парах. Студенту А: Перекладіть англійською мовою текст 8, звертаючи увагу на виділені лексичні одиниці. Студенту Б: Контролюйте правильність перекладу студента А. Допомагайте тільки при серйозних ускладненнях. Потім обміняйтеся ролями.

Вправа 4а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте калькування. Потім обміняйтеся ролями.

Право брати участь в управлінні своєю країною; вільно обрані представники; право рівного доступу до державної служби; воля народу; основа влади уряду; рівне виборче право; таємне голосування; член суспільства; право на соціальне забезпечення; вільний розвиток її особи; міжнародне співробітництво; відповідно до структури і ресурсів; національні зусилля.

Вправа 4б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англійські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англійські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте повне та часткове калькування. Потім обміняйтеся ролями.

International co-operation; right to take part in the government of his country; secret vote; right to social security; in accordance with the organization and resources; basis of the authority of government; equal suffrage; national effort; free development of his personality; will of the people; freely chosen representatives; member of society; right of equal access to public service.

Вправа 5а. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос українські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть англійською мовою українські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники, смисловий розвиток та вилучення слів. Потім обміняйтеся ролями.

Безпосередньо; періодичний; загальний; гідність; нефальсифіковані вибори; рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування; права у економічній галузі; права у соціальній галузі; права у культурній галузі.

Вправа 5б. Робота в парах. Студенту А: Читайте вголос англійські слова та словосполучення подані далі. Студенту Б: перекладіть українською мовою англійські слова та словосполучення, які назве студент А. Застосовуйте словникові відповідники, смисловий розвиток та вилучення слів. Потім обміняйтеся ролями.

Periodic; cultural rights; genuine elections; social rights; universal; economic rights; directly; equivalent free voting procedures; dignity.

Вправа 6. Прослухайте текст, який прочитає викладач. В паузах перекладіть усно відповідний відрізок тексту англійською мовою. Ви можете робити відповідні записи, використовуючи перекладацький скоропис, а також

спиратися на друковану версію тексту, подану далі. Зверніть увагу на те, що друкований текст дещо відрізняється від тексту, який прочитає викладач.

ТЕКСТ 8

Стаття 21.

1. Кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною безпосередньо або через вільно обраних представників.

2. Кожна людина має право рівного доступу до державної служби в своїй країні.

3. Воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні провадитись при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або ж через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування.

Стаття 22.

Кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до структури і ресурсів кожної держави.

Vocabulary

Ukrainian — English

безпосередньо	<i>directly</i>
відповідно до структури і ресурсів	<i>in accordance with the organization and resources</i>
вільний розвиток її особи	<i>free development of his personality</i>
вільно обрані представники	<i>freely chosen representatives</i>
воля народу	<i>will of the people</i>
гідність	<i>dignity</i>
загальний	<i>universal</i>
міжнародне співробітництво	<i>international co-operation</i>
національні зусилля	<i>national effort</i>
нефальсифіковані вибори	<i>genuine elections</i>
основа влади уряду	<i>basis of the authority of government</i>
періодичний	<i>periodic</i>
права у економічній галузі	<i>economic rights</i>
права у культурній галузі	<i>cultural rights</i>
права у соціальній галузі	<i>social rights</i>
право брати участь в управлінні своєю країною	<i>right to take part in the government of his country</i>
право на соціальне забезпечення	<i>right to social security</i>
право рівного доступу до державної служби	<i>right of equal access to public service</i>

рівне виборче право
рівнозначні форми, що забезпечують
свободу голосування
таємне голосування
член суспільства

equal suffrage
equivalent free voting procedures

secret vote
member of society

English — Ukrainian

directly
basis of the authority of government
cultural rights
dignity
economic rights
equal suffrage
equivalent free voting procedures

free development of his personality
freely chosen representatives
genuine elections
in accordance with the organization and resources
international co-operation
member of society
national effort
periodic
right of equal access to public service

right to social security
right to take part in the government of his country
secret vote
social rights
universal
will of the people

безпосередньо
основа влади уряду
права у культурній галузі
гідність
права у економічній галузі
рівне виборче право
рівнозначні форми, що забезпечують
свободу голосування
вільний розвиток її особи
вільно обрані представники
нефальсифіковані вибори
відповідно до структури і ресурсів

міжнародне співробітництво
член суспільства
національні зусилля
періодичний
право рівного доступу до державної
служби
право на соціальне забезпечення
право брати участь в управлінні своєю
країною
таємне голосування
права у соціальній галузі
загальний
воля народу